

JORNAL SEMANAL
PRACIA
 Publica-se em Prudentopolis
 em Typographia «Pracia»
 dirigida pelo M. SALAMACHA
 Redactor: P. KARMANSKEI
 Endereço: «Pracia», Prudentopolis, Paraná, Brazil.

ПРАЦЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

Нові заострення торговельного закона, особливож новозаведені «duplicatas» і «contas assignadas», змушують нас конечно змінити спосіб побирання „Праці“ і плачення за неї передплати.

Іменно почавши від 1. січна 1924 р. не будемо могли висилати нікому газети на фіядо. Передплата мусить бути заплачена з гори бодай на пів року чи то у Вп. П. наших Агентів, чи то у нас в адміністрації. Лишень тим можемо дати короткий кредит, котрих наші п.п. Агенти возьмуть на свою особисту відвічальність і за них заручать.

Часи змінилися і то дуже. Кредит тяжкий. На фіядо не можемо нічого дістати, а робітника і матеріали мусимо оплачувати дорого і готівкою. Тому Шан. Читачі поставтеся у наше трудне положення і зрозумійте нас.

Для вигоди Вп. наших Передплатників на Трес Барас отвіраємо там від тепер нашу агенцію, яку буде провадити Вп. П. Антін Менсія. Натомість звиваємо нашу агенцію в Куритибі, а то задля малого числа відборців газети.

Вп. П. Агенти зволять переслати нам в місяці грудні рахунки, узбирани готівку і спис передплатників на 1924 р. по думці нинішнього нашого столовочного.

Взяла піску, болота і багна і зліпила якогось чудака, потвору, охрестивши свій твір іменем: історична Польща. Та багато Бог ліпив Адама з глини, а Франція на виліщенне свого Адама глини не могла знайти, бо її не було. Господь Бог вдунув Адамові душу, а Франція цеї штуки не могла втяти. І пригріло сонце, обсушило «архітвір» Франції і цей дивогляд з піску, болота і гною, позбавлений душі, почав розсипатися, почав обертатися і та, з чого він був зроблений — в пісок, болото і гній. І тут прийшлося Франції забавитися в полатайка. І латає бідна Франція свого Адама, підмазує, підліплює, мастиль, чим може, та Адам не хоче жити, він розлітається.

Кілько то не кощує Францію цей нещасний польський Адам! І крові і грошей і неспаніх ночей і ворожнечі всіх народів Європи! Та французький Сатанаїл не дає за виграну. Не хотів жити Адам, давай «галерівську армію», щоб його до життя привела. Не помогало це, давай Вайганд з армією під Варшаву. Було мало цого, давай Гор. Шлеськ, щоб він своїм вуглем нагрів труна і вдунув у його душу. Не було наслідків, давай Вильно і білоруські землі мертвякови. А далі кинуто в жертву невдалому Адамові галицьку нафту, сіль, ліси, пшеницю, волинські багацтва, гданське море, литовський Мемель, а тепер приходить черга на чеську Яворжину. Всіх обібрала Франція з найцінішого, всіх пограбувала враз з своїм мальованим «Союзом Народів» і все те проковнило.

підпору французьких полатайків, він повалиться, розсиплеся і розв'ється смородом?

Не вірите? Так послухайте, що говорять про цого Адама ті, що французькими руками його ліпили. «Польща каже Пілсудські — стойте анархію. Польща — це привата (середник наживи.) Польща ще зла воля». Польський вождь, національний герой «тільки тоді, коли він напеться польського болота доволі, може бути гідним — Польщі».

А другий ганчар, що ліпив польського Адама, набільший політичний ум Польщі, Ігнац Дашињські, у статті «Перший акт трагедії» (Дзенік Людові ч. 150) говорить: В Польщі починається розлад і розвал. В першу чергу відноситься це до армії, котру позбавлено вожда і кермуючих, тзв. ідеольгічних генералів. «Армія станеться тереном боротьби, яку знаємо з горожанського життя, боротьби, що буде нищити всі моральні сили, боротьби, котра мусить ту армію розсадити й ослабити. Над польською армією завоготіла найбільша небеспека роздвоєння, а радше розбиття на кілька ворожих духовно-організацій». Страшні наслідки розlamу проявляються і в скарбовості. Упадок польської валюти зближується до упадку валюти в Большевії, в ампутованій Австрії й окупованій Німеччині. Алеж Польща не є ані більшістю, ані ампутованою, ані окупованою. Тільки недовіра до політичних сил Польщі ділає на катастрофальний упадок польської валюти і нечуваний згорт дорожнечі. Вкінці закордонна політика Польщі є фатальна під проводом

брата на свою душу і стілько ненависті цілої Європи стягати на себе, коли згори можна було передбачити, що з виліпленого дивогляда не вийде Адам, тільки в найкращому випадку Кін? А що цого можна було догадатися, свідчить ся обставина, що до зліплення дивогляда годі було найти глини одноцілої волі польського народу і прийшлося покористуватися піском чужих земель і болотом та гноем польської деморалізації, брехні, зарозуміlosti, неробства. Відпаде штучна французька підpora, що тримає мертвожданого дивогляда на ногах і він росиплеся: чужий пісок відкотиться на свої місця, звідки його закрадено, і полишиться тільки власне болото і гній з тавром Каїна всіх сусідів.

А Сатанаїл, що цого Адама ліпив, тяжко за це відповіти!

Польща перед банкроцтвом.

Польська держава пайшлася в пяті році свого існування в дуже важкім економічнім положенню. Якщо її опікувати з Францією на чолі не поспішать з негайною допомогою у франках чи доларах, то банкроцтво Польщі являється питанням найближчих днів.

Доля обійшлася з Польщею як з пещеною дигиною. Не зважаючи на те, що найактивніші польські спli боролися у світовій війні в рядах армій центральних держав, поставили побідні держави

в головних точках світу в

“ПРАЦЯ”
 Український тижневник у
 Бразилії.
 Виходить в четвер

ПЕРЕДПЛАТА:

Для Бразилії річно 10\$, півр. 5\$.
 Для Північної Америки 2·500 дол.
 Для Канади 2·500 дол.
 Для Аргентини 6 пезів.
 Приймається оголошення в ціні \$200
 за рядок, або його місце.

ти нам в місяці грудні рахунки, узбирани готівку і спис передплатників на 1924 р. по думці нинішнього нашого оголошення.

Адміністрація.

Франція ліпить польського Адама.

Говориться в книзі «Бітія» про те, що Господь Бог, створивши світ, хотів завершити своє чудове діло, створенiem чоловіка. Зліпив з глини людську подобу і вдунув у неї душу. Так повстала корона всого творіння Божого — чоловік-Адам.

Франція хотіла піти слідами Господа Бога. Створивши «архітвір» нового світа — версальський мир, — вона задумала в цему «раю» нової Європи посадити свого Адама — воскресну Польщу. І взялася за ліплене цего Адама.

Всіх обібрала Франція з найцінішого, всіх пограбувала враз з своїм малюванням «Союзом Народів» і все те проковтнув мертворожденій польський Адам, та крові не набрався, бо все всякає в пісок і у гній, з яких він зліплений. Духа ніяким робом у ньому не розбудити! І іздять Вайганди і Фоши, до Варшави, обстукують трупа підмащують, дують не спиться Пуанкар'ому в Паризі, відривають нові шматки живого тіла сусідних народів, обліплюють вонючого трупа сими плястрами — та потіхи з цего, що кіт наплакав. Що з того, що Варшаві подаровано всі багацтва сусідів, коли нужда в краю росте і польська валюта котиться з ліскавичною скорістю наближуючися до мінус зера? Що з того, що Адама вистроено від стіп до голови у французьку форму і навішано на нього французької зброї, коли цей Адам, лискучий від французьких цяток, стоїть дикуючи підпорі, а візьміть в нього

сил Польщі ділає на катастрофальний упадок польської валюти і нечуваний зрост дорожнечі. Вінці закордонна політика Польщі є фатальна під проводом нового міністра. Колиб це міністер (Сейда) зумів зліснити мрії польської реакції, а саме: «союз з відреставрованою реакційною Росією, зміцнів би пансловістичну Чехію, майже знищив би балтійські держави і захистав би становище Польщі у Вильні і Львові, бо польська реакція у відношенню до національних меншостей має тільки гасло національної загади і не може їх погодити з Польщею».

Коли так говорять про свою дитину батьки, то нам немає причини сумніватися в правдивість їх висловів. Вониж свою дитину, свого Адама, знають найкраще. Отже виходить, що Франції Адам не вдався цілковито. І чи варта було стілько мучитися над його ліпленем, стілько проклонів покривожених народів

доля обішла з Польщею як з печеню дитиною. Не зважаючи на те, що найактивніші польські спіli боролися у світовій війні в рядах армій центральних держав, поставили побідні держави антанті одною з головних точок мира в Європі й повсюдного уладження відносин: створенне польської держави. Для зреалізування цього плану вони не жалували нічого: навіть не зажахнулися перед потоптанням проголошених ними засад, установлених ними договорів і міжнародних зобовязань. Пригадуємо тільки зорганізоване армії ген. Галера, кольосальні достави воєнного зброядя для Польщі, висилку антантських інструкторів для польської армії і дипломатичну допомогу, якою антанті пособляла Польщі від першого дня її істновання. Для скріплення державної сили й міжнародного становища польської Республіки антанті зневажувала власну засаду, що Польща має повстати в її етнографічних межах. Польщі принесено в дарунок німецьку Сілезі-

Скіапець.

БУРЯ

СУЧАСНА ГАЛИЦЬКА ДРАМА
НА П'ЯТЬ ДІЙ У ШІСТЬОХ ВІДСЛОНАХ.

(Продовження).

СЦЕНА 3.

Галя і Марія Розлуцька.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. І що тепер? (Заломлює руки).

ГАЛЯ. Що-ж, Бог не кидав нас досі, то і далі не кине нас. (Чути вистріл гармати близько). Ох!... (Закриває руки очі).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Галю, Галюсечко! (Підбігає до неї і пригортає її).

ГАЛЯ. Мамо, що нам діяти?

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Може до хати підем? Там принаймні не так дуже гупають гармати.

ГАЛЯ. Ні, мамо, в хаті лячніше. — Коби хоч Безкоровайний скорійш вернувся! Ох, як страшно, як страшно! (Складає руки як до молитви). Боже, зглянься над бідними!

(Біжить жінка з клунком на плечах, а за нею пара дітіочек).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Стрівайте! куди ви? Ішо там діється?

ЖІНКА. Мені ніколи. Тікайте, юмось! (Тікає).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Що ми вдіємо, нещасні?

ОБИДВІ (бігають по сцені, охкаючи і споглядаючи раз у раз вдалечині).

(Вертається Безкоровайний).

СЦЕНА 4.

Ті самі і Безкоровайний.

ОБИДВІ (кидаються до Безкоровайного і враз). Ох, добре, що вернулись! І що?...

БЕЗКОРОВАЙНИЙ (резигновано). Біда! Скоріше будуть. Кінцем села наші відступають. Підвод таких, що і не обніти очима. А за ними гармати і військо.

(Чути кілька вистрілів з гармат).

ОБИДВІ (закривають руками очі). Боже наш! Боже! (Стоять хвилюю мов скаменілі).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. І що нам тепер робити?

(Сценою біжить гурток сенян з клунками і охкають: — Ой Боженьку наш! Отсе кара! — і счезають).

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. А що-ж робити? Що другим, те і нам. Хіба тікаймо. Як ви думаєте?

ГАЛЯ. Тікати?... Куди?... Що ми вдіємо в дорозі, між чужими? Де голову склонити? Хто даст нам шматок хліба? Атже у нас ані зломаного сотика немає.

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Якось воно буде, панно Галю. Я не дам вам пропасти. Ось зараз іду коні запрягти, а на дорогу щось ще знайдеться. Ідіть швидче в хату в дорогу зладитися.

(На небі появляється луна).

Ось і горить. Свят! Свят! Свят! Починається... А швидко! бо часу вже мабуть не багато лишилося.

(Чути торохтінне кулемету).

Ось вже і тарахкотить. Видно Лях недалеко. Швидко! швидко!

(Біжить за хату, а Марія Розлуцька і Галя в хату).

СЦЕНА 5.

(Сцену розяснює луна, чути далекі гомони, торохтінне кулеметів і гупаннє гармат. По якомусі часі двох Січових Стрільців впроваджують раненого в голову і залишого кровю Остапа.

ОСТАП (постогнущуоч). Ох-ох-ох! (говорить ослабленим голосом). Осьтут-то-ва-ри-ші, у-сій хаті...

СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ (гукає і стукає у двері). Гей! — є там хто?! — Виходіть швидко!

(З хати вибігає Марія Розлуцька, а зпоза хати Безкоровайний).

СЦЕНА 6.

Остап, Січові Стрільці, Марія Розлуцька, Безкорований.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (побачивши Остапа). Ох!... (заломлює руки).

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. А-а-а! (хватає себе за голову).

ОБИДВОЄ (припадають до Остапа).

ОСТАП (слабим голосом). Цить-те... Тату!... Маму!... А Галя?...

(З хати виходить Галя).

СЦЕНА 7.

Ті самі і Галя.

ГАЛЯ (побачивши Остапа, кидаеться до нього). Остапе! (Мліє і падає на руки Безкоровайного).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (хапається за волосе). Ратуйте! ратуйте! Води!

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. (Підтримуючи Галю). Цить-те, юмось це перейде; це ніщо. Несіть води.

ю латовсько-білоруську Віленщину західну Білорусь, шівнічні західно-українські землі, а вкінці і Східну Галичину.

Те все занадто відомі і свіжі події. А з окрема нам, Українцям, занадто вільється вони в пам'ять своїм жорстоко-насильницьким характером, щоб іще раз іх у сьому звязку широко пригадувати, коли їх знає кожда українська дитина...

І саме на вершині сповнення своїх найтире подуманих грабіжницьких плянів, Польща попадає в чимраз гострішу крізу, яка мов лихорадка потрясає її державним організмом. У хвили, коли її міждержавно признана державна територія тягнеться від Данціга по Карпати, від Бреслава по Прип'ять і Збруч, коли польський жандарм і шілон притолочили визволіні рухи поневолених Польщею народів — словом, у хвили, коли Польща при допомозі цілого політичного світу, здавалося, позбулася усіх віншніх і внутрішніх небезпек і повинна виявити свої економічні способності й силу — Польща станула над берегом економічної пропасті, за якою звичайно слідує державний розклад. А найкращим показчиком положення Польщі — се катастрофальний упадок польської марки, за яку у Відні не хотять платити навіть п'ять сотків.

Причини цього на позір незрозумілого й тому інтересного явища глибоко корінятися у структурі польської держави і в психольогії польського народу.

Для удержання в послуху «східних кресів», себто українських, білоруських і литовських земель, Польща тримає постійно на сих землях 200.000-чу від ніг до голови узброєну армію і 50.000 жандармів та шілонів, яких служба «на кресах» коштує Польщі стільки, скільки разом коштують усі польські війські й середні школи. Таке вічне воєнне поготівле звалилоби з ніг навіть більшу і краще упорядковану державу, ніж Польща. Се польські видатки на «внутрішній війні» з поневоленими народами.

Та Польща, не вгаваючи, дбає також про забезпеку своїх кордонів від віншніх «приятелів», передовсім Радянських Республік і Литви. Соціалістичні часописи подають від часу до часу вістки, скільки то нових гармат, набоїв, отруйних газів, літаків і т. д. мандрує кораблями до Польщі. А те все коштує грубі мільйони польських марок.

до влади хіено-плятівський уряд Гломбінського-Вітоса, в економічних відносинах Польщі настала просто анархія. На польонізацію українських, білоруських, литовських і німецьких земель поспипалися білони польських марок, радше друкованого паперу, а коли вже й польський міністер фінансів почав не визнаватися в казкових числах видатків, почалася звичайна випродаж польського й заграбленого майна. Копальні, рафінерії, ліси т. д. пішли «на ліквітацію» і за леда гріш набувають їх міжнародні спекулянти.

Та є ще інші причини цього краху польської марки й то внутрішньо-польські причини, звязані з настроями польських мас до своєї держави. Орган Вітоса «П. Курер Цодз.» щойно недавно вказав на те, що тільки 25% польських горожан частинно, або в цілості заплатило податки, до державної каси, а 75%, не зважаючи на ніщо, роками отягається від плачення податку своєї державі. Ся пасивна резистенція відноситься до польського селянства, яке по свідоцтву польської преси не вірить в істновання Польщі й чекає на прихід... Росії.

І мабуть дочекається, очевидно найперше України...

До шалу доводить польську пресу вір чеського мін. закор. справ Е. Бенеша до Ради Союза Народів при одночаснім упадку кандидатури Скірунта. З того приводу пише краківський «Час»: «Вір п. Бенеша до Ради Союза Народів являється поважною дипломатичною поразкою Польщі. Вже те одно, що до Ради Союза входить так зручна і рухлива людина, якою є чеський міністр закордонних справ, який так глибоко з цілою душою ненавидить Польщу, є для нас поразкою величезного значення. П. Бенеш, буде протектором всіх акцій виміреніх проти нас з боку Союза, а багато з них сам буде ініціювати. В Раді Союза в кождій справі буде займати проти нас вороже становище, є він прихильником тези, що слід приспівити відродження Росії, а чеську політику постійно оперти на Росії. Польща є важкою перепеною до того, тому скоріше чи пізніше повинна стати автономічною провінцією Росії, а тим самим чесько-російським по-мостом. З тієї тези, як з джерела, випливавши всі політичні акції, започатко-

зія. То є симптоми — ледви з кількох останніх днів, які вказують, що не маємо відповідної кількості приятелів, а за те кількість держав, що глядять на нас з недовіряем підзорливо і просто вороже дуже велика».

«Дзенік Людові» пише про внутрішнє положення Польщі:

«Те, що сьогодня переживаємо тут, з фотографічною локладністю діялося перед кількома місяцями в Німеччині. Переживаємо всі випробувані вже там прочви банкроцтва, залишаємося поза ними тільки о кілька місяців. Якщо нагально і негайно не зміниться державна політика в Польщі, наслідування Німців буде йти далі аж до повного упадку держави. Коли на оправдання німецької поразки можна богато говорити, в Польщі кождий питає, чому в Польщі щораз гірше?

«Вже польська марка в Польщі стала зовсім бути мірником вартості, вже в кождій грайзлерні диктується ціни на долари чи франки, вже населення масово позбувається бібули, щоби закупити щонебудь, країна нужда заглядає до робітничих домів і кождої людини праці. Державні службовики грозять загальмуванням цілого державної машини, як що не буде дана їм змога вижити».

Коли це пишеться, польська марка впадає так низько, що до німецької вже її недалека дорога. Перед місяцем платили за 1 долар міліон поль. марок. Сьогодня платять певно 4—5 міліонів.

Гуляй дуса!...

Польський прем'єр Вітос делегації урядовців бундесно заявив: «Робіть, що хочете». «Завтра буде гірше». І загрожував, що кожде затамування нормального бігу праці «буде негайно зліквідоване», а провідників організації урядовців усунеться з їхніх посад.

Слід пригадати, що урядовці, це головна підпора ендецької мафії, отже мозку теперішнього польського правительства. Польська преса щораз частіше підчеркує, що Вітос — це польський Стамбулійський.

А вінхополяки мріють про польського Муссоліна та організують фашистівські боївки.

Міжтим на Гор. Шлезьку прийшло до поважних голодових заворушень.

поля на 5\$ річно (зложив за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Теодора Гаванського і Василя Ковпака з Прудентополя,

288. п. Петро Мижга з М. Маллат (лінія С-та Круз) на \$500 місячно (зложив 6\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Теодора Чорнобая, Омеляна Поповича і Максима Поповича — усіх з цеїж оселі,

289. п. Богдан Мартинець з С. Павльо на 1\$ міс. (зложив 6\$ за 6 міс.),

290. п. Іван Романовський з Гважувіри одноразово на 10\$ (зложив),

291. п. Ігнатій Кузів з Гважувіри на \$500 міс. (зложив 3\$ за 6 міс.),

292. п. Михайло Заяць з Кебрадентес на 1\$ міс. (зложив 12\$ за 1 рік),

293. п. Григорій Конрадів з Ітапара на \$500 місячно і кличе п.п. Теодора Ключковського, Івана Скрипку і Івана Шафранського,

294. п. Франко Косар з Трес Баррас на 1\$500 (зложив 9\$ за 7 міс.),

295. п. Антін Мельник з Трес Баррас на 1\$500 міс. (зложив 9\$ за 7 міс.),

296. п. Іван Мельник з Трес Баррас на 1\$500 міс. (зложив 9\$ за 7 міс.),

297. п-на Анна Кузів з л. Серторіо на \$200 м. (зложила 2\$400 за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Катерину Мармасюк з Унії, Катерину Зварич і Катерину Решітник з лінії Іваї,

298. п-на Татіяна Андрухів з л. Гварапуава на \$200 міс. (зложила 2\$400 за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Марію Окаренську з л. Гварапуава, Розалію Михальчину з Мірінь і Марію Савку з Прудентополя,

299. п. Іван Авдрухів з лінії С-та Кляра на \$500 міс. (зложив 6\$ за 1 рік) і кличе на таку суму п.п. Стефана Кушлу з Сан Педро, Івана Дзендерзюка з л. Іваї і Івана Михайловського з л. Унія,

300. п. Іван Шаран з Руй Павліста на \$500 міс. (зложив 6\$ за 1 рік),

301. п-на Марія Губчак з Прудентополя на \$200 міс. (зложила 2\$400 за 1 рік).

302. п. Стефан Федусь з Прудентополя на \$500 місячно (зложив 8\$ по кінець 1924 р.) і кличе: п.п. Олексу Форкевича і Михайла Конрадова з Прудентополя і Дмитра Ількова з Жангади,

303. п. Іван Кузів, з лін. Вікторія на \$500 міс. (зложив 6\$ за 1 рік) і кличе: п.п. Семка і Гринька Тарнавських і Петра Жирого — усіх з цеїж оселі.

З ПРИВОДУ НАРОДНОГО ПОДАТКУ.

П. Михайло Заяць з Кебрадентес, ополдатковуючи себе на 1\$ місячно, пише:

«Годжуся на моє покликаннє і покликаю слідуючих товаришів: п.п. Августин Кузішин, Ілля Швед, Стефан Семчин, Тимко Когут, Евстахій Магуляк, Василь Семчишин, Павло Магуляк, Микола Хромінський, Іван Горбись, Стефан Фитра, Микола Цаплак, з Кебрадентес, і п.п. Василь Личман, Олекса Сельський, Теодор Назарко, Григо-

Республік і Литви. Соціалістичні часописи подають від часу до часу вістки, скільки то нових гармат, набоїв, отруйних газів, літаків і т. д. мандрує кораблями до Польщі. А те все коштує грубі міліони польських марок — те забезпечення «великодержавної» Польщі на всякий випадок — і обтяжує уже внуків теперішніх горожан Польщі довгами й податками.

Чи згадувати про польські видатки на колонізацію українських і білоруських земель, видатки, за які може жити четвертина мешканців корінної Польщі спокійно бодай один рік? А видатки на польонізацію, косцюлки, на виборчу операцію у Східній Галичині, на пронаганду закордоном, яка з окрема в 1922 р. коштувала сотки міліонів франц. франків? Таж одна «Україна» Козакевича у Відні мала зісти 300.000 франц. франків. І так далі...

А вже від коли прийшов у Польщі

до того, тому скоріше чи пізніше починна стати автономічною провінцією Росії, а тим самим чесько-російським постом. З тієї тези, як з джерела, випливають всі політичні акції, започатковані п. Бенешом: від спомагання Українців і злуки Сх. Галичини з Росією аж до спроб дипломатичного відокремлення нас від всіх європейських великорідженів. Виелімування нас з Союза Народів і обніяття там самому дуже визначного становища є важним кроком вперед в триумфальнім поході п. Бенеша до наміченої мети».

«Упадок Польської кандидатури — пише дальше «Час» — є доказом далеко посуненої ізоляції нашої держави як на ґрунті Союза Народів, так і взагалі на міжнародному терені. Наші справи в Газі програли ми частинно одноголосно, частинно величезною більшістю голосів. В Союзі Народів здобули ми для нашого кандидата стільки голосів, що й Пер-

бовки.

Міжтим на Гор. Шлеєку прийшло до поважних голодових заворушень.

Податок на „Фонд негайної допомоги“

Оподаткували себе далі:

284. п. Василь Загребельний з Конзуль Поль на \$500 рейсів місячно і кличе: п.п. Михайла Павлів, Данила Богдановича і Дмитра Василіва — усіх з Конзуль Поль,

285. п. Михайло Бабірецький з Уніон да Вікторія на 1\$ міс. і кличе на таку ж суму: п.п. Ілька Стельмащука і Пилипа Кухара з Круз Машадо, а Василя Дунця з Уніон да Вікторія на 50\$ річно,

286. п. Анна Ліса з л. Гварапуава на \$200 міс. (зложила \$400 за 1 рік) і кличе на таку ж суму: п.п. Антошку Затлах з Ріо Прето, Петронелю Ратушну з Віс. Машадо і Марію Окаренську з л. Гварапуава,

287. п. Петро Любачевський з Пруденто-

шин, Ілля Швед, Стефан Семчин, Тимко Когут, Евстахій Магуляк, Василь Семчишин, Павло Магуляк, Микола Хромінський, Іван Горбісь, Стефан Фітра, Микола Цаплак, — з Кебрадентес, і п.п. Василь Личман, Олекса Сельський, Теодор Назарко, Григорій Нижник, Василь Стецький, Михайло Загребельний, Іван Мазурік, Іван Кравчук, Михайло Довгань і Антін Береза — з Тижкуко Прето.

Братя Українці! Час нам почути клич за гибаючої нашої Неньки України! Лучімся і покликаймо один другого до нашого великого обов'язку. Хай не останеться ні один, в найглибших закутинах бразилійських прапорів, що не бувби оподаткований».

Народний податок

зложили далі:

п.п. Михайло Заяць з Кебрадентес 12\$ (1 рік), Дмитро Зaborський з Мавріса 6\$ (1 рік), Петро Мижга з М. Маллєт 6\$ (1 рік), Богдан Мартинець з С. Павльо 6\$ (6 міс.); з Гважувіри: Яків Брикайло 6\$ (1 р.), Петро Крук 2\$500 (5 міс.), Іван Кузів 3\$

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (з плачем і зойками біжить за водою до хати).

БЕЗКОРОВАЙНИЙ (до Січовиків). А ви, хлопці, ведіть раненого в хату. Покладіть його на ліжку. Я там зараз буду. Спасибіг, діти!

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (прибігає з водою і бризкає нею на Галю).

СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ (відводять Остапа в хату). ГАЛЯ (приходить до себе). Ах, де він? де мій Остап? де мій герой? — Чи це може снілось? (Починає голосно плакати).

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Цить-те! цить-те! Він тут — між нами. Тепер він наш. Нікуди не поїдем. Він останеться з нами і ми його не кинем.

СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ (виходять). Гаразд! Нам спішно. (Відходять).

СЦЕНА 8.

Галя, Марія Розлуцька, Безкоровайний.

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. (Підтримує ослаблену Галю, що плаче): Ходім до нього! до Остапа! — (і веде її в хату, охкаючи. За ними іде Марія Розлуцька. Чути торохтінне скорострілів і гомони людей. Здалека несеється спів):

Чубш, брате мій, товаришу мій?
Відлітають сірим шнурком
Журавлі у вирій.
Чути: кру-кру-кру —
В чужині умру.
Поки море перелечу,
Крилонька зітру.
Кру-кру-кру...

(За сей час сцена пустіє. По хвилі спускається завіса, поки ще спів, який все доходить слабше, замовкне).

ВІДСЛОНА 2.

Хата, як в III дії.

СЦЕНА 1.

Галя і Остап.

ГАЛЯ (ладить перевязку на голову Остапові: змочує рушник у воді, викручує його і підходить до сидячого Остапа, спертого на столі — відвязує давню перевязку і перевязує рану новою, при тім приговорює). Осьтак, дитинко! осьтак! Перевяжемо гарненько, спеленаємо головку і ані мур-мур! Нехай спить головка в пеленках, нехай сниться їй чудовий сон, такий сон, який сниться невинним ангеляткам. А всі погані думки з голови геть! Чуеш? — а то!... (Погрожує пальцем).

ОСТАП (під час того раз у раз цілує її по руках і перепиняє перевязування).

ГАЛЯ. Ну і непосидюча дитина! Навіть спеленати годі. (Ударяє її жартом по руці). Ех, ти... Готово. А тепер сиди мені тихо, і не ворухнись. А то знову до ліжка покладу. І слухай. (Берє книжку і починає читати):

Який чудовий сон... Народ торощить пута,
В румовиць тюрем конас цар-тиран,
А з повені пожеж, з крові і з лютих ран
Україна встає — без пана і без кнута.

Від Сяну по Кавказ побідні дзвонять дзвони,
З обновлених храмів вескресний бе пеан;
З поганьблених гробів встає давній Титан,
Встають розковані, свободні міліони.

(Під час цього входить незамічена Марія Розлуцька, слухає хвилину і відходить).

Мов гордий океан, так вільно і просторо
Розлилася ріка життя, змагань, стремлінь.
Росте величній храм для йдучих поколінь.
Який чудовий сон!...

Чи висниться він скоро?...

(Перестає читати і задумується).

ОСТАП (глухо). Чи висниться він скоро?... Чи висниться він скоро?...

ГАЛЯ. Висниться, голубе, висниться — тільки ти про це не думай. Тепер другі думають за тебе: ти свое зробив. — Ось слухай далі. (Читає).

І прийде час. І доповниться міра
І Мати дасть синам своїм приказ:
Пошліть ваш серп на поле безувіра
І постеліть покоси раз у раз.

І з ваших чаш утаєного гніву
Пустіть сім язв на скорпіонів рід.
І вищліть месь на блудницю Нініву,
Щоб не остав з кубла брехні і слід.

Нехай серця у вас закамяніють
І ваш кулак хай буде як скала!

(Перериває і зачиняє книжку). Ні, не те. Це для здорових, а ми обидві хорі. Хай другим разом почитаємо. А тепер посидьмо так.

ОСТАП. Але-ж читай, Галюсю, читай! Це якраз підходяще. (Затискає кулаки). Ех, прийде час!... Не на віki мені лічитися, хорувати. Та й чую, наші зпід Збруча знову польську орду гонять. Коб скорійш подужати — Боже!...

ГАЛЯ. Ну і непосидючий ти вдався! Й Богу, до ліжка покладу. Та-ж з тебе тільки тінь осталася! Схаменися, ти не мала дитина.

(Далі буде).

(6 міс.), Стефан Матвій 6\$ (6 міс.), Теодор Левицький 2\$ (4 міс.), Ігнатій Кузів 3\$ (6 міс.), Іван Романовський 10\$ (одноразово); З Трес Барас: Франко Косар 9\$ (7 міс.), Антін Мельник 9\$ (7 міс.), Іван Мельник 9\$ (7 міс.), Василь Ковальчук 5\$ (5 міс.), Василь Калатай 5\$ (2 1/2 міс.); З Прудентополя: Впр. о. Кл. Бжуховський 24\$ (1 рік), Анна Кузів 2\$400 (1 рік), Татіана Андрухів 2\$400 (1 рік). Іван Шаран 6\$ (1 рік), Іван Андрухів 6\$ (1 рік), Марія Губчак 2\$400 (1 рік), Іван Кузів 6\$ (1 рік), Стефан Федусь 8\$ (16 міс.), Петро Любачевський 5\$ (1 рік), Анна Лиса 2\$400 (1 рік).
Разом 165\$100
З попередною сумою 2.600\$900

На будову Студенського Дому у Відні,

зложили п.п. Василь Войціх з Прудентополя 2\$, Стефан Федусь з Пруд. 2\$.
Разом зложено 245\$000.

УДІЛ КООПЕРАТИВИ: „УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР“ У ЛЬВОВІ

закупив далі: п. Василь Войтович в Прудентополі (1).

Позір!

Посвячення основної плити під нову церкву в Прудентополі, відпуст і лейлон відбудеться в неділю 25. падолиста.

Прибудьте чисельно!

Українська справа.

Митрополит Шептицький вже у Львові.

Львів 5. X. (телеграма). О. Митрополит Шептицький прибув нині до Львова. Стан здоров'я вдоволяючий.

Апостольська Столиця сповіщає о. Понятишина про увільненне Митрополита Шептицького.

Ньюарк, Н. Дж. 20. вересня. — Адміністратор української католицької лінії

Дня 22. вересня приняв делегацію Президент Загальних Зборів Союза Нації Козме де ля Торенте і Пераза, президент делегації Куби, якому делегація представила домагання, обняті меморіалом, і змалювала положення українських земель під Польщею.

Делегація була принята рядом представників делегацій держав — членів Союза Нації і мала нагоду представити їм справу українських земель, поневолених Польщею.

Делегація зустріла скрізь зрозумінне справи. Однаке всі державні мужі, які її приняли, вказували на те, що Союз Нації не є компетентний виступити проти рішення Ради Амбасадорів про східні граници Польщі й тому не може висловитися проти того рішення. Натомість вказували на ряд практичних заходів які далиби Раді Союза Нації змогу виглянути в положення українського народу під Польщею.

Сі вказівки будуть взяті під увагу в дальшій акції Президента Української Національної Ради.

Побіч своєї самостійної акції делегація взяла участь у конференції представників народів, поневолених Польщею, яка відбулася у Женеві в днях 23.—25. вересня і якої вислідом була спільна резолюція з д. 25. вересня, предложенна Президентом Загальних Зборів і секретарем Союза Нації.

Голос представників поневолених Польщею націй.

Представники Українців, Білорусів і Литовців, поневолених Польщею, і Німців виселених з Польщі, зібралися у Женеві у днях від 23.—25. вересня, і розглянувши положення, витворене для згаданих народів польським правителством, ствердили, що воно уживає без впину супроти них несправедливих методів, маючи на меті їх повну загладу або польоцізацію.

Наші народи є позбавлені всіх своїх прав і видані на поталу своїм гнобителям. Та наші земляки не тільки лишенні своїх прав горожанських, вони є також виставлені на найбільше жорстокі переслідування.

Польське правителство видирає нам

В Женеві, 25. вересня 1923.

Шідписали власноручно:

Проф. Др. Михайло Лозинський, Делегат Української Національної Ради, колишній Товариш Державного Секретаря для заворонних справ.

В. Ластауський.

колишній Голова Ради Міністрів Білоруської Республіки.

Проф. Др. М. Рейнес, колишній Голова літovського Культурного Товариства «Ритас» у Вильні.

Др. К. Ягіль.

делегат Союза Німців, виселених з Польші.

слідуючими умовами: в часі перемиря не вільно стигати воєнних контрибуцій; жадна з воюючих сторін не може зачіпати противника; жадна сторона не може змінити свого становища.

Натуралізовані Бразилійці і військова служба. Міністер юстиції постановив, що воєнне міністерство має предкладати лісту натуралізованих, щоб не допустити, щоби вони у віці 21—45 р. життя відтягалися від обов'язку військової служби.

Зневага.

Давно колись, во время оно, пішов я відвідати в Петербурзі одного приятеля, що служив у гвардії. Посідали ми в казармі та й давай балакати, звичайно по своему. Дивлюся, а коло нас робиться все більший та більший гурт, вмішуються до балачки, присідають на ліжках, жартують. Земляки, що зробиш?! Звертаюся до одного, до другого, пытаюся звідки. „Е, та тут уся Україна представлена!“ — сказав я сміючись, коли побачив, що є з усіх губерень. „Аяк же! — відповідають: тут нас багато більше, ніж кашапні, бо карап як виріс завбільшки у сидячу собаку, то й вистарчить з нього. А до гвардії треба великих людей“. А круг мене стоять дійсно самі великани. Особливо визначались кияне та волинці своїм ростом. По короткій приятельській розмові запrosив я земляків на чарку вина до найближчого трактиру. Всі, кому зізволило начальство, пішли зо мною на вулицю. Треба було переходити через так званий „Летній Сад“. Дійшли ми до брами; я звертаю до саду, а салдати стали. „Ідім! чого ви стали?“ — запитав я. „А ось почитайте!“ — ткнув пальцем білявий полтавець. Я вернувся і прочитав на таблиці: „Собакам и нижним чинам вход воспрещается“. (Собакам і звичайним салдатам вступ заборонений...) Я остоювів: значить салдат і собака у його величності царя батьушки мають однакову вартість! Мусіли обходити „Летній Сад“ довколо.

Недавно я довідався про одну подію, котра зразу воскресила їй мої памяті московську оцінку салдата. Було це в Куритибі, в народнім домі. Пішли наші два караїнці, примусом одягнені в салдацькі уніформи, до українського народного дому. Здається, що така природна річ була привітати своїх земляків і тішитися тим, що їх тягне до рідного, що вони не цураються свого хоч і затягнулися в «brim kaki».

Але вийшло що інчого. Коли оден з них, Петро Повідайко, сів на кріслі, то прийшов якийсь пансько і брутально потягнув з піднігого крісло, нічого, не кажучи навіть тутешнього пансько. На протест, що так не

Митрополита Шептицького.

Юарк, Н. Дж. 20. вересня. — Адміністратор української католицької дієцезії, Всв. о. Петро Понятишин, одержав сьогодня з Риму осьтаку телеграму:

«Святіший Отець оцінює вітцівським серцем Ваше синівське почуття обовязку і спішитьзвістити Вас, що незвичайно журився долею Архієпископа Шептицького, та що Він уже увільнений з неволі.

«Кардинал Гаспарі.»

Зараз по одержаню повищої кабле-грами, о. Адміністратор іменем цілої американської України вислав слідучу подяку:

«П. Кардинал Гаспарі, Ватикан, Рим, Італія.»

«Ваша Еміненція зволить приняти нашу найсердечнішу подяку за Вашу ласкаву вістку про увільнення Архієпископа Шептицького. Чи можу просити Вас передати Святійшому Отцю нашу ширу вдячність і синівське привязання.

«Понятишин, Адміністратор.»

Делегація Української Національної Ради перед загальними зборами Союза Націй у Женеві.

КОМУНІКАТ.

Женева, 26, вересня 1923.

Сьогорічна делегація Української Національної Ради на загальні збори Союза Націй у Женеві мала за задачу: за- протестувати проти рішення Ради амбасадорів з 14. марта 1923 р., як також звернути увагу Союза Націй на безправне положення українського народу на українських землях, признаних наведеним рішенням Польщі.

Делегація складалася з Президента др. Евг. Петрушевича, члена Укоїнської Національної Ради, проф. д-ра Михайла Лозинського й секретаря Антона Петрушевича.

Делегація предложила Союзові Нації меморіал, підписаний Президентом Української Національної Ради.

Друкований текст цього меморіалу французькою і англійською мовою вручене президентам делегацій усіх держав, які належать до Союза Націй.

Для ужитку преси видано французькою і німецькою мовою комунікат, в яким подано докладний зміст меморіалу.

своїх працівників, вони є також виставлені на найбільше жорстокі перевіддання.

Польське правительство видирає нам нашу землю, кількою ізюмиши її Поляками; воно проганяє наших земляків, головною інтелігенцією, з їх рідної країни, воно забороняє уживати нашої матерної мови в адміністрації і перед судом; воно накидає нам польську школу й замикає наші національні школи; воно сприяє розвитку наших національних організацій, забороняє наші часописи і вязнить їх редакторів; численні політичні вязні мусять робити голодівку і є виставлені на тортури, яких доконується над ними в цілі вимушенні зізнань і т. д. і т. д.

Сей стан річей не може довше тривати!

Повні довіря до високої задачі, яку поставив собі Союз Народів, ми звертаємося до нього з прозьбою, щоб він зволив інтервенювати в користь наших відчленованих народів, в інтересі самої цивілізації і європейського мира.

Спираючися на наші домагання, віложені в меморіалах, які ми рівночасно передкладаємо, звертаємося з довіrem до Загального Збору й до Ради Союза Народів:

1. Українці, Білорусини й Литви з протестом проти рішення Конференції Амбасадорів з 14. марта 1923 логічно східної границі Польщі, яким віддано Польщі частину України, Білорусі й Литви, і з прошеннем:

а) ревізії згаданого рішення, яке протиє духом версальського договору, який призначав плебісцит як услів'e sine qua non територіальних змін навіть у відношенню до побідженіх (Шлезвіг, Горішна Сілезія, Східна Прусія і т. д.),

б) запевнення під його протекторатом виконання права самовизначення для провінцій українських, білоруських і литовських.

2. Німці, виселені з Польщі, просять о виконанні постапов договору про меншості, до якого виконання зобовізалися Польща перед Союзом Народів, і о відшкодуванні за порушення їхніх прав.

3. Усі вище згадані народи просять о негайну висилку до Польщі анкетної комісії, яка малаб на меті усунуть несправедливі надежиття, на які вони є виставлені.

Франція стоять далі на своєму становищі непримиримому. Бельгія схиляється на сторону Англії і Італії і згоджується на скликання конференції знанів, що розслідили, на скілько Німеччина є у змозі платити відшкодування. Так само Англія не згоджується признати рейнської Республіки, будучи це думки, що ніяким робом не можна допустити до розбиття Німеччини, бо тоді немає мови про стигненне довгів. Сама ж рейнська Республіка, хоч і Франція підтримує її всіма способами, вже майже зліквідована.

ІТАЛІЯ. Папа жертвував для голодаючих в Німеччині 2 1/2 міліона лірів.

Італія до рідного, що вони не цураються свого хоч і затягнулися в «brim kaki». Ale вийшло що інчого. Коли один з них, Петро Повідайко, сів на крісло, то прийшов якийсь пансько і брутально потягнув з під ногами крісло, нічого, не кажучи навіть тутешнього com licença. На протест, що так не робиться в поряднім домі, пансько розявив хавку і давай кричати: «O pue! Quer tem o soldado aqui! Um soldado é gente sem importancia!» Бракувало трохи, щоб пансько сказав, що собакам і салдатам до українського народного дому вхід заборонений! I не дивлячись на те, що ця підя стала відома всім членам, ніхто не поцікавився залагодити справу. Ображені салдати пішли зараз же з народного дому і, цілком природно, що перестерегли решту своїх товаришів, аби не совали носа туди, де soldado é gente sem importancia.

Ця подія кидає дуже сумне світло на наші відносини взагалі, а на відносини наших громадян в Куритибі до солдатів українського походження зокремо. Таж усім здається ясно, що коли вирветься такий колоніст з рідного гнізда, то почуває себе не геть-то пишно у казармі. Йому буде відомо, що він відомий, побачити щось, почути рідне слово, а не вічні прикази — ходи так чи роби так. I чи то так тяжко буде привити чужу дитину в свой хаті? Не найшлося ж у господарів українського громадського дому пару теплих слів для дітей своєї нації! Я не кажу про те, наскільки моральна вартість товариства піднеслася від того; але й грібі прийшов до каси! А коли салдати полюбили ту свою тиху оселю, чи не можна буде їм прочитати який виклад про те, чи вони сини і яких батьків! Коли я завів знакомство в гардійських полках у Петербурзі, — ми багато зробили в напрямі національного освідомлення. А в славній Куритибі самі салдати приходять до наших свідомих, а з піднім висміють крісла і просто в писок кричат, що вони є gente sem importancia. Дивні діла твої, Господи!

Carasinho, 19—10—23

В. Куц.

3 Бразилії.

Фінансове положення Бразилії. Звязковий уряд задумує затягнути внутрішню позичку у висоті 300.000 контів, на 7%, щоб нею покрити довги попереднього уряду, які виносять 70.000 контів.

На протязі 1919—22 р. р. з Бразилії вийшло 437.390.000 фунтів штерлінгів, а увійшло 403.770.000 ф. шт.

Пресовий закон. Новий пресовий закон одержав санкцію президента і входить в життя. Цей закон забороняє критику звязкового і станових президентів, сенаторів, депутатів, інтендантів, публичних інституцій державних урядників, і урядів, а далі керманичів чужих держав і їх представників у Бразилії, накладаючи кару 3—9 місяців строгої тюрми і 4—20 контів грошової кари. Далі забороняється сим законом карикатури чи рисунки, які містять образу чужої держави під загрозою кари 200\$—4 контів. Врешті постановлено, що кожда газета на початку має містити місце випадання, докладну адресу друкарні, ім'я управлюючого і начального редактора. За недотримання сих приписів загрожується забороною видаання газети.

Різня в Порто Алегре. З нагоди приїду до Порто Алегре воєнного міністра Генер. Сетембріо прийшло до вуличної бійки, якої жертвою впalo 8 осіб вбитими.

Черемире в Ріо Гранде Суль. Времінно дозволено до переміря в Ріо Гранде під

Не вмре Україна!

(Докінчене)

А Вам, пане професоре Карманський, раджу по доброму ось що: Заки ще не зівсім постарілися, не посивіли, не втратили зубів, то збирайте манатки, плочоньте на усю свою роботу, перехрестіться тричі і... йдіть до чужих! Розкусили добре "усіх і уся" і нема що попасати, зачвасу йдіть межи чужих! Не чекайте, аж Вам останній лашок підретися, як повілазить коліна зі штанів, а пальці з черевиків! Не чекайте, аж будете мусіти прорізувати останню сурдутину привезену з Європи та йти сотки кілометрів пішки

лісами, дебрами та вертепами, ломати по безвістях ноги, та відтак їй по шпіталях гнити; не чекайте, аж приайдеться Вам живитися дикими помаранчами та бананами, та спати по скельних норах на листю, з під якого з під Вас втікати будуть гадюки! „Отрісіте прах із сапог ваших“ і — в світ за очі! Люди, п. Карманський, не татари, не дадуть Вам загинути. Чужі зрозуміють Ваше серце, душу, а зрозумівши, приймуть як брата, усіять, переноочують і т. д. А, перечитавши Ваші твори, пізнають, чи Ви їх пишете, от так собі, на вітер, „на пусту хзальбу“, чи пишете їх чорнилом, чи запеченою кровою душі або горячими та гіркими сльозами серця. — О, пізнають і приймуть Вас до своєго гуртка — не як чужого, але як брата! Пошанують Вас, полюблять, ще заплатять, щоб Ви не потрібували куняти при нафтовій смердилі по ночах при бюркові, щоб не їли сухого фіжону як рік божий, та не випивали сім разів на тиждень по пів літра „рицинусів“, щоб позбуритися корчів жолудка! Так, пане любий! Заплатять, полюблять, пошанують, дадуть Вам признання і ще й проситимуть: „Пишіть для нас, що хочете, бо ми бачимо, що Ви справді людина не тільки культурна, а й ідейна. Пишіть тільки, бо любимо читати гарні й ідейні річи! Ми розуміємо справжню культуру і висші ідеали! Ми розуміємо людів щиріх і інтелігентніх, розуміємо вартість поетів і писменників загалом і належно їх оцінюємо“. Так скажуть чужі!

Послухайте мене, а ніколи не пожалуетесь. Лишіть своїх і йдіть між чужих. А як і Вам буде еерце тріскати з болю і сорому, як і Баша душа заридас з одчаю, що Вас не зрозуміли і висміяли, та ще й мерзенною грязюкою обкідали — га! що робити? Втріть сльози роспуки, заколишіть серце поезію і скажіть собі: „*Nemo propheta in sua patria!*“ Потіштесь тим, що така доля була усіх пророків біблійних, така доля була й нашого національного пророка, великого Тараса, така доля усіх тих, що святими ідеалами живуть, за них страдають і в поневірці вмирають! Йдіть, кажу, між чужих, а вони не тільки, що дадуть Вам жити людському, але й позволять Вам і розробитися. А тоді будете могли своєм „з дурно“ роздавати, замість тузінами сережку, свої кервою писані поезії, чи й інші книжки. Може хоч тоді оті свої зрозуміють, кого вони втратили в Вашій Особі, тай що добробит їх, — себто нашого народу, лежить як-раз в книжці в газеті, в „Союзах“, в читальніх, в банках своєрідніх, в організаціях і що наших інтелігентів, які дають такі дотикальні докази своєї чесноти і праці і охоти до неї — не проганятися, не безчестити, а голубити, поетити і кохати!

ми уступками (щими? — Ред.), чи привілеями (ну, ну, дай-де спокуй, ойчульки! — Ред.), коли з тих пащек добувається аппетит на наші (?) землі і на наші права — то чим же заспокоїти, патріотичний «Роботніку», сю ненасичену джерливість? Невже маємо Вильну віддати Литовцям, Львів-Україні, Шлеєськ, Поморе і Велькопольську — Німцям, а міста, торговлю, і промисл Жидам?» (Віддасте, голубчики, віддасте... Ред.).

Нехай же сам читач зіставить поруч себе слова двох польських газет: газети, що не носиться зі «словом Божим», як псевдо-місіонарі з Куритиби, і органу патрів-«місіонарі». Перші мають дрібку сорому за свого «дурного Ясі» другі загубили сором і почутте справедливости, нагадали собі часи середньовікового розбою, а що найважніше в паранських «росах» вивчилися такої мови і стилю, що варшавському фіжкові прийшлося за них червоніти. Ми уявляємо собі, як мусять виглядати проповіді сих паранських фіжків у рясах, яких девізом є царський імператив: малчать і послушать!, а ідеалом тюремні шибеници.

Та це не тільки в польських паранських «місіонарі» душа забагнена. Ту саму душу найдете і в польських «поступовців» бразилійського хову. І сі крамарі не краці, як переконує нас «Світ» своїм 43 ч., в якому понаписувано про митрополита Шептицького стільки безсorumних брехонь, що аж милосерде почувається до духового вбожества редактора бундючного «поступового» органу. — Не маючи однаке місця, щоб розписуватися над цею вбогістю, яка навіть брехні не в силі як слід вигадати, ми скажемо «Світові» коротко: «Бреши, та міру знай!»

Та це вбожество польської бразилійської душі являється якоюсь невільчимою хороброю. Во і що думати про розум польських редакторів з Бразилії, коли перечитали таке: «І що ж потрібно ще цілій Польщі до щастя? Має вільність, має свій уряд, свою військо, має поважніше у чужих, має навіть хліба стакки — а чого ще треба?» (Газ. Поль. в Бразилі ч. 77).

Отже ми відповімо, чого треба. Семої клепки в голові вам, ксенже редактор, потрібно!

булх сьогодня Польща, як би не він? Хто бувби зігнав усю зграю польських «румаків» до одної стайні, як би не його залізний кулак? Честь, кому честь! Пілсудські був шубравець, але шубравець великий! А портрети таких заслугують на місце на стіні хочби у такому уряді, якого не булав на світі, як би не вони. І хай польські Торквемади будуть певні, що Пілсудські своєю «поступовістю», яка їм така нелюба, більшу петлю затягнув

на шию польських рабів, ніж це зможуть зробити усі Гломбінські, Корфанди, Дмовські, Грабовські і Вітоси. Так, честь великим шубравцам!...

На засіданні сойму дня 9. жовтня п. Вітос, майстер від поясованої польської машини сказав, що положення в польській державі дуже грізне і безнадійне.

І тому ми й не дивуємося, що з «Львів'я» у Ріо втікло около 30 польських «богатерських» матрозів, волячи в Бразилії їсти фіжон, ніж присмаки страшної богатої «польської потенгі».

Оголошення.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На бувшій мілітарній кольонії Шопінь, над Ігвассу, що віддалена від Гварапуаві на 21 мілю, єсть до продажі великий, вже розмірений комплекс землі для наших поселенців, які знайдуть там своїх братів Українців, мешкаючих на Шопінь вже 12 літ. Земля дуже добре надається на всі роди земля, є герва матте і кані. Зголосуватися до п. José Franquelim de Oliveira em Chopim, cor. Mangueirinha, via Guarapuava.

26—17

ПАВЛО ФЕДОРКІВ — поча, Vegreville Alberta, Canada пошукує свої сестри **Розалії**, яка 27 літ тому назад виїхала з села Косова повіт Чортків, до Аргентини і замешкала коло Rio Negro в Патагонії. Вона мала вийти замуж за Португалця і мала дві дівчині. Хтоби знов про ню де жив і подав її адрес отримає нагороду або она сама най зволить написати бо справа важна — спадкова.

45—5.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ на Rio das Pedras, коло Гварапуаві. Фашінал і земля до садження. Ціна 100\$000 за 1 алькер. Речинець на 1 рік. Зголосуватися до Павла Вивюрки на Rio das Pedras.

ЕКСПЕДИЦІЙНИЙ ДІМ Сильвестра Доняка

Всякі експедиції товарів, що передходять через Іраті, відбираю зі стації і пересилаю на місце призначення за умірковане винагородження.

Сильвестр Доняк, Іраті.

Найбільший український скlep

Івана Стодільного

на кольонії Іраті

має на складі великий вибір капелюхів і господарських знарядів, начиннє кухонне і столове, товари споживчі і напитки країні та заграниці. Продажа по найнижчих цінах. Купує всі продукти кольоніальни.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТИ

В. КОЗАКЕВИЧА

ПОСІДАЄ НА СКЛАДІ великий вибір ріжнородної матерії, каземіри, пал, панчи (плащ), готові убраці, капелюхи, знарядія ріжнічні і господарські.

зуміють, кого вони втратили в Вашій Собі, тай що добробит їх, — себто нашого народу, лежить як-раз в книжці в газеті, в „Союзах“, в читальнях, в банках своєрідніх, в організаціях і що наших інтелігентів, які дають такі дотикальні докази своєї чесноти і праці і охоти до неї — не проганяти, не безчестити, а голубити, поетити і кохати!

Той Сам.

На маргінесі.

Польська душа в Бразилії. «Газета Польська в Бразилії» в числі 76 у п'єчовій цитує варшавську соціалістичну газету «Роботник» з д. 8. вересня і подає такий уступ з критикою на польського през. Войцеховского:

«Або як можна у Холмі говорити, що національні меншості повинні всюди і все зберігати вірність Польщі тому, що їх вже з Поляками спільне горожанство. Ми вважаємо виступ п. Войцеховского дуже невдалим. Поминаючи вже це, що В. був вибраним на президента, дякуючи попершу національних меншостей, треба взяти під увагу факт, що президент Речи Посполитої є представником не тільки Поляків, але загалу польських горожан, що справжній патріотизм не міститься в цьому, щоб ділити горожан краю на господарів, і «господарованих», але щоб лагодити тертя між горожанами різних народностей».

Осьтак пише газета з Польщі, звідтам, де бодай декому свитає в голові, що час давної «речи Посполитої» з рабами, яких можна було програвати в карти, і з рабинями яких можна було уживати до кормлення іхнім молоком панських щенят — минув безповоротно. Так пише «Роботник», котрий знає, що Христос навчав: ність Іїса ні Еліна — всі люди перед Богом, перед природою і перед законом рівні.

Не так думає замотеличена, глупа, неотесана культурною сокирою горєтка польських кретинів Бразилії, і не так думають комедіянти, що вдягнули на себе рису черців і охрестили себе бундючною назвою «місіонарже Слова Божого». Сі узуратори «слова Божого» перекре слюють не тільки всі здобутки думки культури світу — вони топчуть по науці Христа і з патосом пишуть: «Коли ненасиченні пацеки (гарні — що? — Ред.) піменецькі, жиївські і більшевицько-рускі ніколи не зачиняються, коли не можна наситити їх пажерливості ніяких

зумінь, що вони втратили в Вашій Собі, тай що добробит їх, — себто нашого народу, лежить як-раз в книжці в газеті, в „Союзах“, в читальнях, в банках своєрідніх, в організаціях і що наших інтелігентів, які дають такі дотикальні докази своєї чесноти і праці і охоти до неї — не проганяти, не безчестити, а голубити, поетити і кохати!

Той Сам.

Отже ми відповімо, чого треба. Семої клепки в голові вам, ксенже редактор, потрібно!

Там процвітає бандитизм, там комунізм росте як на дріждах, там армія французької поліції з польськими орлами на шапках жене край до загибелі, там марка летить стрімголов, щоб наздігнати більшевицького рубля, там т. зв. «національні меншості» острять ножі, там тюрми не можуть вмістити тисячів грабіжників, дезертирів і політичних вязнів, там найбільш заслужені польські патріоти «во всеуспішані» говорять: «мам Польськен в д-це», а ви затираєте руки і кричите: «чого ще потреба?» Кого-ж ви дурите, ксенже?

Адже вапі рекламиовані «майтки» з «Львова» шовинні були розкрити вам очі, яким гумбуго і якою одноднівкою є уся Польща. Ви-ж сами мусили польських жовнірів одягнути (як пише «Люд» ч. 81), щоб вони сорому не робили вам свою голизною тіла. А прецінь Франція тільки і друкує франки, щоб ваших жовнірів одягнути і погодувати!

І ви затираєте руки і посміхаєтесь» «чого ще потреба?»

Січку з ваших голос витрясти треба — онщо! Та й навчити вас заповіді: не бреші!

Ще не перевелися скандали з «Львовом» П. Юзеф Ляс — як доносить «Газета Польська в Бразилії» — зайнявся пильно закупном білетів для дурнів, що не мали що кращого робити, як іхати, до Паранагви, щоб побачити старе рибацьке човно і діставши їх по ціні 16\$800, розпродав їх по 20\$. Редакція цітається наявно, на що цей патріот вжив надвіжку грошей за білети, так, якби не знала цього, що в Польщі існує «пасок», когдім користується суспільністю, починаючи Вігосом, а кінчаючи Пілсудцем.

Бідний Пілсудеці!... Недавно писали куритибські польські патріоти в «сұтанах», що треба з усіх кімнат польського конзулату повикидати портрети Пілсудського, заступаючи їх портретами Войцеховського. І чогось серце стиснулося, читаючи сі жорсткі слова куритибських Торкземадів. Ми не належимо до почітателів Пілсудського, а все-ж таки... Де

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ИРАТИ

В. КОЗАКЕВИЧА

ПОСІДАЄ НА СКЛАДІ великий вибір ріжнородної матерії, каземіри, пал, понші (плащі), готові убрання, капелюхи; знаряди рільничі і господарські, начине кухонне і столове, товари споживчі, напитки краєві і заграницні, ріжнородні діточі забавки і проче, що тільки входить в обсяг купецтва.

КУПУЄ пшеницю, жито, ячмінь, кукурузу, фасолю, горох, герву-матте, шкіри, віск, масло, яйця і інші продукти кольоніальні.

Wlademiro Kozakevych

Iraty

Адреса тлгр.: «Kozak»

Parana

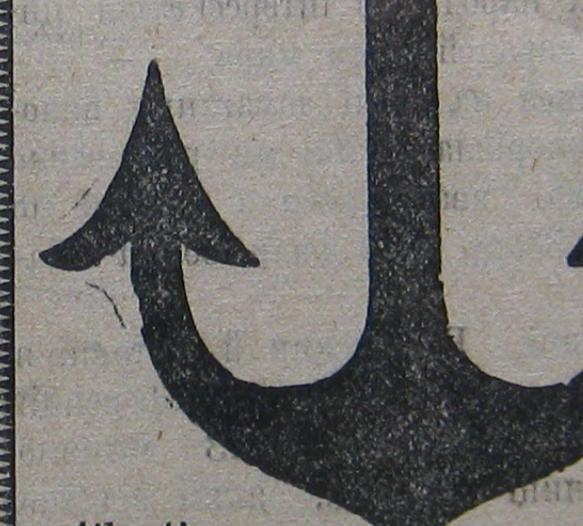
ВЕВАМ АС СЕРВЕЈАС ДА ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELE-
PHONE
454.

MARCA

REGISTR

Atlantica

Luzitana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСТЬ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритиба, Паранаенсе; ТЕМНІ:
Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портр.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібр; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Мадін, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибране насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найкращі і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополі в домі п. М. Козловського.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — поручає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Escrinha» і інше.

КУПУЄ до власної солодівлі ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITYBA — Caixa Postal 180

РЕДАГУЄ: ПРОФ. П. КАРМАНСЬКИЙ.